

РИНОК ЦУКРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Бурякоцукрове виробництво завжди було стратегічним напрямом для України як з позиції забезпечення внутрішнього ринку, так і з позиції формування та зміцнення експортного потенціалу країни.

На початку 1991 року бурякоцукровий комплекс України мав у своєму складі 192 цукрових та 5 рафінадних заводів. Виробництво цукру в Україні становило більше 5 млн. тонн цукру, або 5% від загального світового виробництва цукру та 13% від загального виробництва цукру з цукрових буряків [1]. В той час Україна була одним із найбільших виробників та експортерів цукру.

За роки незалежності в цукровій галузі України відбулися істотні зміни, а саме: значно скоротився ринок збуту, зменшились площі посівів, виробництво цукрових буряків і цукру, відбулася приватизація цукрових заводів, створенні нові агропромислові холдинги, значно зменшилась кількість працюючих цукрових заводів (у 2014 році працювало 48 заводів). Виробництво цукру в Україні, через зростання вартості енергоресурсів стало дуже затратним, що впливає на собівартість цукру.

Основними причинами кризових явищ в бурякоцукровій галузі є застаріла матеріально – технічна база, значне збільшення виробничих витрат сільгоспвиробників, у свою чергу, на паливо, насіння, добрива. Саме це призвело до втрати Україною зовнішніх ринків збуту цукру.

При вступі в СОТ у 2008 році Україна взяла на себе подвійне зобов'язання, знизивши ввізне мито на цукор з 300 євро за тону до 50 відсотків від митної вартості, та погодившись на встановлення щорічної тарифної квоти на ввезення в Україну цукру-сирцю з тростини обсягом 267,8 тис. тонн за пільговою ставкою ввізного мита 2 відсотка.[2]

Не зважаючи на подвійні зобов'язання, Україна не отримала квот на експорт цукру. А пільгове завезення цукру-сирцю з тростини з тростини в рамках зобов'язань перед СОТ стає на перешкоді економічної зацікавленості розвитку власного бурякоцукрового виробництва.

Відновлення експорту українського цукру, підвищення його конкурентоспроможності та активізації просування на зовнішніх ринках є однією з відправних позицій відродження галузі.

Більшість великих ринків світу є закритими для українського цукру, зокрема, європейський та російський ринок цукру захищені імпорнтними квотами в розмірі 300 євро за тону та 330 дол. США за тону, відповідно. Спеціальна угода про експортний режим з Росією завершилась в 2013 році, однак, це питання є дуже політизованим і досить мало шансів, що режим торгівлі буде пом'якшено. [3]

Європейський Союз, після підписання угоди про вільну торгівлю між Україною та ЄС, надав можливість ввезення товарів українського виробництва на свою територію, враховуючи квотування. Для українських цукровиків надзвичайно важлива закріплена в угоді тарифна квота на цукор білий – 20 тис. тонн на рік. Попри не великий її розмір, наявність і заповнення цього показника дадуть змогу підтвердити якість вітчизняної продукції та її відповідність європейським стандартам, підвищити привабливість та конкурентоспроможність українського бурякоцукрового комплексу.

Нині Україна займає п'яте місце серед провідних світових виробників бурякового цукру після ЄС, США, Росії та Туреччини і спроможна вже в найближчому майбутньому відновити лідерські позиції на світовому ринку, враховуючи значний досвід функціонування галузі, природно-кліматичні переваги, економічну та виробничу ефективність.

Список літератури:

1. Варченко О.М. Аналіз виробничих можливостей вітчизняної цукрової промисловості та провідних країн світу/О.М. Варченко// Економіка АПК. – 2003.-№9-С.109-115.

2. Кобута І., Жигало В., Луганська Т., Другий рік України у СОТ: тенденції у зовнішній торгівлі товарами та аналіз виконання зобов'язань/За ред. Марчіна Свенчіцькі. – К.: Аналітично-дорадчий центр Блакитної стрічки, 2010.-80 с.

3. Ярчук Т.М. Реалізація зовнішньоторгівельних інтересів України на світовому ринку цукру: дис. канд. екон. наук/ Ярчук Т.М. КНЕУ – К., 2014.-111с

Марта ДМИТРИШИН

*Тернопільський національний економічний університет
Івано-Франківський навчально-науковий інститут менеджменту*

ОСОБЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ СТВОРЕННЯ СТАЛОГО ФОНДУ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Руйнівні наслідки світової економічної кризи, проведення антитерористичної операції, необдумане витрачання бюджетних коштів в минулому призвело до складної економічної, політичної та соціальної ситуації в державі. Сьогодні перед усіма громадянами, суб'єктами господарювання, установами, організаціями та й державою в цілому стоїть завдання не лише жорсткої економії фінансових ресурсів та ефективного їх витрачання, але також і пошуку нових джерел фінансування.

Вирішити цю проблему у вищих навчальних закладах може створення фондів сталого розвитку або ендавменту, коли університет може приймати від меценатів великі суми грошей для свого розвитку, але користуватися лише дивідендами з них. Щоб привернути увагу потенційних донорів, університетам доведеться конкурувати один з одним, доводити, чому повинні вибрати саме їх. Більше того, як показує зарубіжний досвід, найчастіше благодійниками виступають випускники[2].

Головна відмінність ендавменту від звичайного благодійного внеску – недоторканість коштів. Університет не має права витратити зібрані гроші: на його потреби йде виключно інвестиційний дохід. Причому витратити ці кошти ВНЗ має право лише на ті заходи, які чітко та однозначно перераховані у відповідних документах [3].

Перевагою ендавментів можна вважати інвестиційний характер їх фінансових ресурсів. Можна багато аргументів навести за те, щоб збільшити обсяги фінансування вищої освіти. Цьому є нагальна потреба і необхідність, адже розвиток неможливий без належного фінансового забезпечення. Проте, державне фінансування обмежене, а навчальні заклади не зацікавлені у встановленні завищених цін на освітні послуги, бо це може викликати відтік абітурієнтів, що не бажають чи не спроможні доплачувати [1].

Зауважимо, що ендавменти дають можливість не «проїдати» вкладені ресурси, а накопичувати їх. Яким важливим не було б фінансове забезпечення вищої освіти за рахунок коштів держави чи збільшення вартості освітніх послуг, надходження ресурсів із вказаних джерел є одноразовим. Тобто, за умови ефективного управління вищим навчальним закладом таке фінансування може бути спрямоване на необхідні та раціональні цілі, але, після використання таких ресурсів потрібні нові вливання. Ендавмент є недоторканим, це його важлива перевага. І навіть якщо вищий навчальний заклад не зможе моментально залучити значні обсяги внесків до свого сталого фонду, з часом вони зростатимуть. А разом із зростанням обсягів сталого фонду також зростатимуть доходи від нього, а, отже, і фінансові можливості вищого навчального закладу. Більше того, інвестування ресурсів ендавменту у фінансові інструменти стимулює розвиток економіки незалежно від того чи вони будуть вкладені у банківську систему, чи цінні папери суб'єктів господарювання. Розвиток економіки створить можливість нарощення державного фінансування створюючи додаткові доходи держави, а краща купівельна спроможність населення створить ланцюгову реакцію з подальшого наповнення сталого фонду вищого навчального закладу.

Сьогодні часто піднімається питання раціонального використання фінансових ресурсів вищих навчальних закладів, як бюджетних так і позабюджетних. Спадщина